

Vloga polavtomatskega defibrilatorja in ali ga res potrebujemo?

Decembra lani smo v PGD Loka pri Mengšu postali ponosni lastniki novega polavtomatskega defibrilatorja (AED – avtomated external defibrilator) „Lifepack 1000“. O tem smo poročali na spletni strani www.pgd-loka.si. Glede na prve odzive in zanimanja smo se odločili, da AED na kratko predstavimo bralcem Mengšana, saj menimo, da je o takšni pridobitvi dobro obvestiti čim širšo javnost, da bodo najbolj ozaveščeni v primeru potrebe lahko pomagali. AED v nekaterih primerih namreč še zmeraj vzbuja nelagodje in strah, ki so predvsem posledica pomanjkanja ozaveščenosti in znanja. Slednje lahko odpravimo z usposabljanjem in zavestjo, da je nudenje prve pomoči nekaj, kar človek lahko podari sočloveku in postane »Človek« v dejanjih.

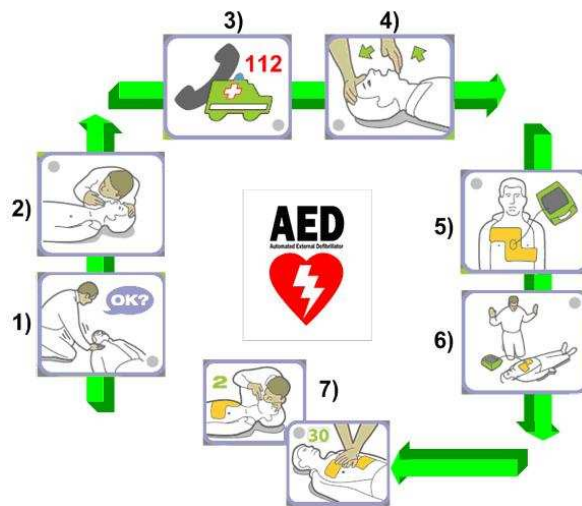
V Sloveniji je povprečno 5,5 primerov na dan, ko ljudje utrpijo nenaden zastoj srca. Od tega jih 95 % umre pred prihodom v bolnišnico oz. prihodom reševalcev na kraj dogodka (ta traja pribl. 10 minut od klica na 112). Visoka umrljivost je posledica občutljivosti možganov na pomanjkanje kisika, saj kri med srčnim zastojem ne kroži po žilah in tako ne oskrbuje možganov s prepotrebim kisikom. Defibrilacija v obdobju 3-5 minut po zastoj srca nudi kar 50-75 % preživetje. Pri človeku, ki je doživel srčni zastoj, je zato nujno potrebno takoj začeti s temeljnimi postopki oživljanja (TPO) - **30 masaž in dva vpihi**, če želimo ohraniti njegovo življenje oz. preprečiti hujše možganske poškodbe zaradi pomanjkanja kisika.

Slika 1: Položaj oseb pri TPO (masaža srca + vpihi)

Človek, ki doživi nenaden srčni zastoj se potem, ko obleži ne odziva na naše klice, hkrati pa ne naredi

normalnega vdiha med nekaj sekundnim opazovanjem, ko smo mu že sprostili dihalno pot. S TPO prizadetemu pridobivamo na času do prihoda ekipe reševalcev, ki poskuša srce z elektrokonverzijo ponovno pognati v normalen ritem. Če zavesti in/ali dihanja ne moremo zaznati z gotovostjo, potem se ravnamo, kot da ta nista prisotna in priključimo AED, ki bo prepoznal morebitni srčni ritem in električnega sunka ne bo sprožil. AED deluje po enakem principu kot profesionalni defibrilator, katerega uporablja ustrezno usposobljeno zdravstveno osebje. S pomočjo elektrošoka poskuša srce spraviti nazaj v normalen ritem. Za razliko od profesionalnih defibrilatorjev, katere je potrebno upravljati popolnoma ročno, zna AED sam prepoznati ritem in se tudi odločiti za nadaljnje (ne)ukrepanje. V osnovi za uspešno uporabo AED ni potrebno poznati podrobnosti naprave, podobno kot pri gašenju z gasilniki, kjer nas enostavna navodila usmerjajo k učinkoviti rabi.

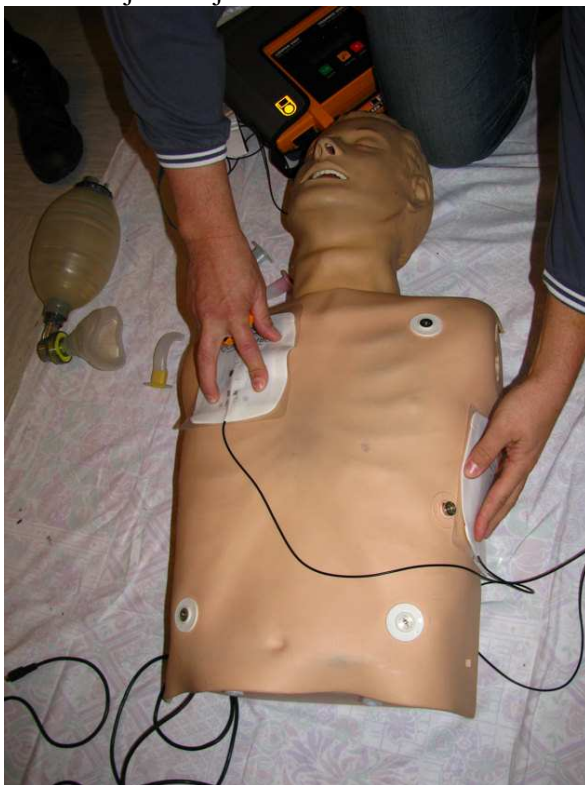
Slika 2: 7 osnovnih korakov pri uporabi AED

Kako torej ravnati z AED?

Ostanimo prisebni in zbrani ter ukrepajmo hitro. Pri srčnem zastoj o preživetju oz. trajni možganski okvari odločajo sekunde:

1. ko ugotovimo, da se prizadeti ne odziva na naše klice in ne diha,

2. sprostimo dihalne poti,
3. pokličimo klic v sili na 112,
4. če smo sami in vemo, da je AED oddaljen le minuto ali dve teka stran, pojdimo ponj. V primeru, da je poleg nas v bližini še kdo, ga pošljemo po AED, mi pa se lotimo oživljanja - nikakor ne puščajmo prizadetega samega več kot 2 minuti, zato raje začnimo s TPO, kot da iščemo AED,
5. če uporabimo AED, ga odpremo in vključimo ter sledimo govornim navodilom. Z elektrod odtrgamo samolepilni trak in ju prilepimo na gole prsi - če so mokre jih obrišemo. Elektrodi namestimo na mesti, ki sta označeni na elektrodah,
6. odmaknemo se od prizadetega, žic in defibrilatorja, da lahko analizira aktivnost srca. Po navodilu pritisnemo gumb za električni sunek. V času električnega sunka (od pritiska na gumb pa do konca sunka preteče nekaj sekund) se zaradi lastne varnosti nihče ne sme dotikati prizadetega ali žic AED-ja,
7. takoj po sunku AED-ja nadaljujemo s TPO, ki jih izvajamo dve minuti.

Slika 3: Pravilen položaj elektrod na prsnem košu

Nato nas defibrilator opozori, naj se zopet umaknemo stran od prizadetega, saj bo ponovno analiziral stanje srca. V primeru, da je potreben ponoven sunek, bo to defibrilator sporočil, če pa to ni potrebno, bo sporočil, da nadaljujemo s TPO. Samolepljivi elektrodi pustimo na prsnem košu ves čas oživljanja, ker bo defibrilator v rednih intervalih

(na 2 minuti) ponavljal analizo srčnega ritma. Zgornji postopek ponavljamo do prihoda reševalne ekipe. Če dihanje zaznamo, prizadetega namestimo v stabilni bočni položaj in pri njem počakamo do prihoda reševalcev. Redno preverjamo stanje prizadetega. Elektrode pustimo prilepljene in defibrilator vključen. V PGD Loka pri Mengšu hranimo AED v prostorih gasilskega doma, zato v primeru potrebe takoj pokličite **112** in nato še nas na št. **01/ 72 30 422 (ne pozabite shraniti obeh števil v spomin telefona)**. Do prihoda reševalcev oz. naših bolničarjev poskusite že sami izvajati TPO. V primeru, da ne znate dajati pravih vpihov, nujno izvajajte vsaj masažo srca na trdi, ravni površini, najbolje na tleh (globoki, močni in hitri pritiski na sredino prsnega koša)!

Slika 4: Usposabljanje za delo z defibrilatorjem

Vloga AED je torej reševanje življenja ob nenadnem zastoju srca, tako da le-tega ponovno požene v normalen ritem in na vse napisano, opravičeno lahko zatrdimo, da ga potrebujemo: **»kdor reši eno življenje, reši cel svet«**. Kakorkoli, mogoče bo nekdo, ki je prebral ta prispevek, v bližnji ali daljni prihodnosti z AED-jem rešili življenje nekemu, ki bo doživel zastoj srca.

NA POMOČ!

David Bizjak,
PGD Loka pri Mengšu

www.pgdloka.si